

Közelebb a csillagokhoz '96: Monor

Monoron augusztus 23-a nem úgy indult, ahogy azt terveztük. Reggel kiderült, hogy cirkuszosok jöttek a városba, akik elfoglalták az előre kinézett helyünket a sportpálya előtt. Természetesen a fényszennyezésbe is beszálltak. Nekik köszönhetően be kellett mennünk a sportpályára, ahol végül is sokkal jobb helyet találtunk távcsöveinknek.

Este hétkor még elég felhős volt az idő, de ettől függetlenül egy távcsövet sem hagytunk otthon, az eredetileg tervezett négy közül. Indulás előtt telefonáltam egy monori ismerősömnek, Varga Lászlónak, aki felajánlotta, hogy kijön velünk és magával hozza 50/540-es Zeiss refraktorát. Így már öt távcsövünk volt, egy 200/1200-as Dobson, egy 194/1120-as és egy 100/1000-es Newton, egy 70/450-es és egy 50/540-es refraktor. Már kipakoláskor körbevettek bennünket, főleg a cirkuszosoktól jövő kíváncsiskodók, akik néha igencsak megnehezítették munkánkat.

Az első célpont a Hold volt, amit a folyamatosan változó felhőzet időnként eltakart. Amint sötétedett, egyre többen érkeztek, és meg tudtuk mutatni a Jupitert is a felhők között. Sokaknak meglepő volt, hogy az a fényes pont a Jupiter. Nem sokkal később már majdnem teljesen kitisztult, és így a Jupitert is közelebb tudtuk hozni az emberekhez.

Közben elkezdtünk beszélgetni a csillagok méretéről, színéről és távolságáról. Az Albireo és a Mizar után olyan „szimpla” csillagokat is megnéztünk, mint az Arcturus vagy az Antares, hogy mindenki lássa a színek közötti különbséget. A különböző színű csillagokat nézve nagyon meglepődtem, amikor egy tíz év körüli kisfiú kifejtette, hogy a kék csillagok forróak, míg a vörösek hidegebbek. Ugyancsak ő volt az, aki látni szerette volna a Plútót. Egyikünk az-

zal indokolta, hogy miért nem tudjuk megmutatni, hogy oda még a fény is öt óra alatt ér el, mire ő kijavította, hogy öt és fél. A Hale-Bopp-üstököst is sokan látni szerették volna, amit a Hold zavaró hatása miatt nem tudtunk bemutatni.

Az est talán legszebb objektuma a Szaturnusz volt, amely mindenkinek tetszett.

A bemutató során sok érdekes dolgot magyaráztunk el; azt hiszem, a kb. 150 érdeklődő elégedetten távozott. Egyes vélemények szerint gyakrabban kellene ilyen bemutatót tartani. A helyi újság munkatársa nekünk szegezett néhány kérdést — a cikk tovább népszerűsítheti a csillagászatot.

A bemutató lebonyolításában a következők vettek részt: Beretka Imra, Epres Zoltán, Kovács Péter, Matiz Iván, Szabó Gábor és Varga László.

Szabó Gábor

Közelebb a csillagokhoz — Bólyban is

A Közelebb a csillagokhoz '96 akció augusztus 23-i megrendezése Bólyban nem sikerült az egész estét betöltő szélesvásznú felhőrendszer miatt. A valóságos bemutatóra vasárnap (25-én) este került sor, mégpedig meglehetősen furcsa helyszínen. A bemutatások örök dilemmája, hogy a csillagászati szempontból megfelelő terep (sötét, kevésbé forgalmas helyszín) az érdeklődők számára nem túl vonzó. A forgalmas hely viszont bemutatásra szinte alkalmatlan. A megoldást a majdnem teli Hold adta, hiszen ilyenkor teljesen mindegy, hogy hol tartjuk a bemutatást, csak a körpanoráma a lényeg. Igaz, hogy a megfigyelhető objektumok száma kétfőre csökkent...

A kiválasztott helyszín a falut a pincésortól elválasztó rét lett. A focimeccs után a szürkületben meglehetősen nagy tömeg indult egy kis búfelejtő kirándulásra. Csaknem mindenki megállt távcsöveknél, és ha már megállt, megnézte a Holdat és a Jupitert. Végül némi boroscska kíséretében komoly beszélge-

tésre került sor. A csillagászat éppen aktuális kérdései iránt voltak az érdeklődők elsősorban fogékonyak. A marsutazásról, a marsi meteorit által hozott „élet-nyomokról”, a Mir és az Alpha úrállomás kérdéseiről, a szóróanyagban bemutatott Jupiter-expedícióról, a HST által felfedezett szomszédos naprendszerekről és bolygóikról beszélgettünk.

Tanulságokban gazdag, érdekes estét tudhatunk magunk mögött.

Kász László

Petőfi Sándor: Szemfájásomkor

Teremtő isten! szemeimre
A vakságot tán csak nem küldöd?
Mi lesz belőlem, hogyha többé
Nem láthatok lyányt s pipafüstöt!

Pest, 1844 szeptember

Első látásra nem úgy tűnik, mintha sok köze lenne ennek a csillagászatához. Pedig a múzsa egy napfogyatkozás képében jelent meg a költő előtt 1842-ben. Ha stílusosak akarunk maradni, akkor azt mondjuk, hogy egy kicsit célt tévesztett, és nem homlokon, hanem szemem csókolt a Petőfit.

A fáma szerint költőnk igen makacs ember hírében állott, és ha egyszer elhatározott valamit, akkor arról nem lehetett lebeszélni. 1842 nyarán úgy döntött, hogy szabad szemmel követi végig a napfogyatkozást. Hiába óvták ettől barátai, nem tágitott. Utána hetekig alig látott, és kísérő kellett mellé, ha valahová el akart menni. Később sem jött rendbe teljesen látása. A fenti négyrostot valószínűleg élményei hatására írta.

Trupka Zoltán

A témával kapcsolatban l. még Szauer Ágoston cikkét a Meteor 1990/5. számában. — szerk.

Programajánlat

MCSE-programok

Budapest: Keddenként tartunk ügyeletet a BME R Klubjában (XI. Műegyetem rakpart 9.) 18–21 óra között. Távcsőépítési tanácsadás, cserelere, előadások, a Budapesti Csoport találkozói.

Pécs: Az APCSE Csillagászati Klubja (Pécs, Szent István tér 17.) minden hétfőn 18 órától várja a tagokat.

Szeged: A Szegedi Csillagvizsgálóban tartjuk összejöveteleinket keddenként 18 órai kezdettel, derült idő esetén észlelés a Csillagvizsgáló kisebb műszereivel.

Zalaegerszeg: minden hónap első szombatján 18 órától várja a Zalaegerszegi Csoport tagjait és a környékbeli amatőr csillagászokat a Zala Volán Rt. Kultúrtermében (Zalaegerszeg, Gasparich u. 16.).

Dec. 14. Űstökösök (Csizmadia Szilárd)

Dec. 28. Évvégi összejövetel

Hajdúböszörmény: A Monolit Ifjúsági Klub minden héten kedden 18 órától tartja csillagászati összejöveteleit. Előadások, filmvetítések, derült ég esetén észlelés (cím: Újvárosi u. 13.).

Előadássorozat az R Klubban

(BME R Klub, XI. Budapest, Műegyetem rakpart 9.) *Az előadások keddenként 19:00-kor kezdődnek!*

Dec. 3. Új dokumentumok egy régi egyesületről (Mizser Attila)

Dec. 10. Csillagászati hírek (Kereszturi Ákos)

Figyelem! December 24-én és 31-én — természetesen — elmaradnak összejöveteleink. Legközelebb 1997. január 7-én találkozunk az R Klubban.

Apróhirdetések

ELADÓ PARKS 15 cm-es f/3,5-ös komplett tubus. Kocsis László, 3534 Miskolc, Könyves K. u. 23. 3/3. Tel.: (46) 374-406

ELADÓ 130/870-es Newton-távcső 20%-os kitakarással, fókuszírozóval, PVC tubusban. Csailós Géza, tel.: 274-3070

ELADÓ 15 cm-es f/6-os USA PARKS távcső mechanikával, komplett tartozék okulárok-kal vagy anélkül. Tel.: 187-3552

VENNÉK plánapokromát v. plánakromát mikroszkópjektívét, 10–20 mm fókuszt közöztit. Legjobb a 15 mm fókuszu. Schné Attila, 8248 Nemesvámos, Ady E. u. 10. Tel.: (88) 365-186

AZ UNIOPTIK BT csigakerekek, fogaske-rekek, fogaslécek, szalámitükrök készítését vállalja precíziós kivitelben. Ugyanezeket kottyanásmentes kivitelben is. Almási Csaba, tel.: 257-2850

ELADÓ Celestron Ultima 7,5 mm-es okulár (51° LM, 32 mm-es foglalat); leírás: 1992/5. Meteor (10 ezer Ft), 200/1200-as Szabó Sándor-féle kvarc védőréteges tükrök, nyolcszögletű segédtükörrel (10 ezer Ft). Érdeklődni: 06-53-354-382

ELADÓ Zeiss 50/540-es akromát 8000 Ft, új Zeiss fa fotóállvány panorámafejjel 7000 Ft, Zeiss ötállású revolverfej 18000 Ft, H-25, H-16 okulárok 3000 Ft/db, masszív videoállvány 3000 Ft, Praktica fordítógyűrű 800Ft, fémcső fotóállvány-adapterrel 1000 Ft/db, 42/1, 39/1 közgyűrűkészlet 1000 Ft/db, Ø60 VG9 zöld szűrő 1000 Ft. Tóth Vilmos, 1045 Budapest, Berda József u. 46., 2/14. Tel.: 160-3120

ELADÓ 80 mm-es 20–60x-as nagyítású Revue gyártmányú távcső asztali állvánnyal. Irányár: 43 ezer Ft. Hegyesi Sándor, 1098 Budapest, Csengettyű u. 16. 10/62.

ELADÓ olcsón egy erős, rezgésmentes fa geodétaállvány. Akár 15–20 cm-es távcsövekhez is alkalmas! Mizers Csaba, tel.: 129-8387, este

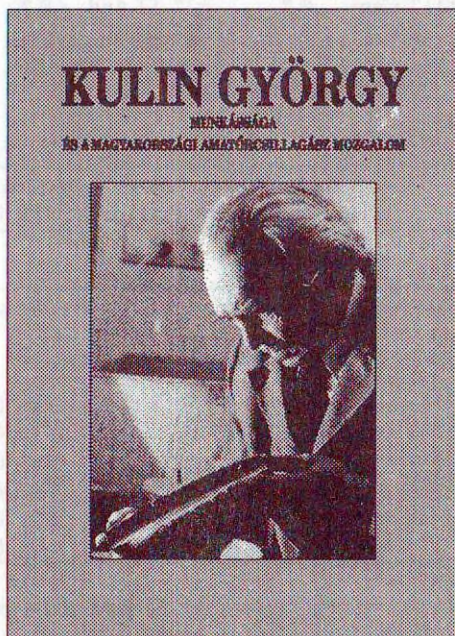
ELADÓK kiváló minőségű keresőtávcső-objektívek (57/180; 1000 Ft/db). Tel.: 186-2313

ELADÓ 30x70-es Rózsa Feri-féle binokulár. Ára 50 000 Ft vagy a legjobb ajánlat. Rózsa Balázs, 1118 Budapest, Csiki hegyek u. 16. Tel.: 246-9661

ELADÓ 2 db 50/540-es Zeiss objektív (darabja 10 000 Ft) és egy 7x50-es Sotem binokli (6000 Ft). Csák Balázs, Úri, Kossuth u. 30. Tel.: (29) 456-578

KÖZEPES MÉRETŰ LENCSES MŰSZEREKHEZ 3 db finommozgatással ellátott állványra rászertelt mechanika eladó. Ára: 10 300 Ft/db. 3 db 110 cm magas fém fotoállvány: 2800 Ft/db. 1 db 20 cm-es tükörátmérőig állványra szerelt komplett mechanika (12 800 Ft), amíg a készlet tart. Réti Lajos, 9023 Győr, Ifjúság krt. 51. 4/15. Tel.: (96) 432-663

ELADÓ Zeiss C80/500 refraktor, C80/500 objektív, C63/840 Telementor — külön tubus, tengelyrendszer, faállvány, okulár(pár)ok binokuláris tubushoz, binokuláris tubus. Sebők György, tel.: 131-7205

A Kulin-émlékfüzet az MCSE-től rendelhető meg, rózsaszín postautalványon (ára 200 Ft).